

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE ECCLESIA|| TRIVMPHANTE,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

IV. Eadem veritas ex Græcis Patribus confirmatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53909](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53909)

Sicut enim in tabernaculo erat arca, & ante arcam altare aureum thimiamatis, ita in cœlo, tabernaculo non manu facto, est arca humanitatis Christi, in qua residet diuinitas: & ante eam est altare aureum, vnde procedit perpetuum thimiam laudis diuinæ, & precum. Et notat HAYMO, quod sicut in tabernaculo materiali, inter altare aureum, & arcam, erat velum, quod fractum est in morte Christi: ita quoque durante Testamento veteri, animæ Sanctorum erant sub altari, sacrificantes Deo hostias laudis, sed velum erat inter eas, & Deum, at fracto velo per Christum, iam altare est coniunctum arca, & nihil est in medio. Dicuntur autem animæ esse sub altari isto, non autem ad altare, ad significandum secretum illud celeste, quod non solum oculi, sed nec mentes nostræ penetrare possunt. quis enim capiat, quomodo animæ sint ante Deum, eiq̃ue ministrent in cœlo?

TERTIA, est Anselmi, qui docet, per altare intelligi Christum. Sacrificia enim Sanctorum, siue laudis, siue orationum, non placent Deo, nisi super hoc altari ponantur, id est, per Christum offerantur. Dicuntur autem animæ sub Christo esse, non quia Christus sit illis quasi paries adumbrans, & impediens, quod minus Deum videant, vt B. Bernardus videtur exposuisse, sed sub Christo esse dicuntur, quia illo inferiores sunt loco, & dignitate; & quia sub Christi patrocinio, & protectione vicerunt, & illi referunt accepta sua præmia.

CAPVT IV.

Eadem veritas ex Græcis Patribus confirmatur.

SEQVITVR nunc, vt post Scripturas sacras, proferramus etiam testimonia Patrum, ac primùm Græcorum, ne recentiores Græci existiment, veterum testimonio errorem suum se posse defendere.

PRIMVS, IGNATIVS in epistola ad Romanos dicit, se per martyrium proficisci de mundo ad Deum. Et rursus ait: *Aqua viva manens in me, intrinsecus mihi dicit, Veni ad patrem*

stem. At secundum errorem Græcorum & Calvinistarum, non ad Deum ibat, sed ad inferos, aut ad alium locum extra cœlum, ubi non magis Deus est, quam hîc nobiscum. Præterea ibidem ait: *Sinite me puram lucem aspiciere, illuc perueniens, homo Dei ero.* Et rursus: *Miserabilis sum nunc, donec Deum merear adipisci.* An non clarissimè indicat, se statim à morte futurum cum Deo, & visurum puram lucem diuinitatis? Denique sæpius repetit, se per martyrium adepturum Christum. at quomodo adipiscetur, si Christus est in cœlo, & ipse erit apud inferos, in abditis receptaculis, nescio quibus?

SECUNDVS sit DIONYSIVS Areopagita, qui libro de Ecclesiastica hierarchia, cap. 7. parte 1. loquens de Sanctis in morte constitutis: *Norunt, inquit, profectò se totos percepturos exactissimam ad Christi speciem, requiem, cum ad presentis vitæ finem peruenerint, viamq; ad immortalitatem suam è vicino iam clarius intuentes, diuinitatis laudant munera, diuinamq; latitiam gestiunt. non iam ad deteriora conuersionem metuentes, sed parata bona se firmiter perpetuoq; habituros probè noscentes, &c.* Nota, dicere Dionysium, animas Sanctorum statim à morte hominis consequi immortalitatem: cumque hoc non possit intelligi de immortalitate naturali, nec de immortalitate carnis, necessariò esse intelligendum de beatitudine, quæ est vita æterna animæ. Eodem libro, & capite, parte 3. dicit, animas Sanctorum statui in regione viuorum, in sinu Abrahamæ, Isaac, & Iacob: & subdit: *Ista, & reor, sunt perspicuè beatissima Sanctorum premia. quid enim immortalitati perfectæ omniq; tristitia vacua, ac plena perpetui luminis conferri possit? licet multum sana promissiones illa sublimiores nostra mente sint, quæ vocabulis nobis congruis designantur, longè tamen inferiores earum re & veritate appellationes habent. Verum enim profectò illud existimandum eloquium est, quod oculus non vidit, auris non audiuit, in cor hominis non ascenderunt, quæ preparauit Deus diligentibus se, &c.* At certè ista non conueniunt, nisi essentiali beatitudini, quæ sola superat nostra desideria.

TERTIVS sit IVSTINVS, qui quæstione 75. à Gentibus posita (quanquam istæ quæstiones non videntur Iustini, sed alicuius recentioris) At, inquit, post animi à corpore excessum,

sum, statim fit bonorum, malorumq; distinctio, ducuntur enim ad loca, qua eis digna sunt, ab Angelis, bonorum quidem animi in paradysum, vbi consuetudo est, & aspectus Angelorum, & Archangelorum; visio vero etiam conservatoris Christi ex verbis his, peregrinari à corpore, & presentes esse ad Dominum, improborum autē ad inferorum loca, &c. Vbi nota probari sententiam nostram tum ex eo, quod dicit, bonorum animos duci ad paradysum, vbi sunt Angeli, & Christus, tum ex loco Pauli, quem Iustinus allegat; nam (vt supra diximus) presentem esse ad Dominum, significat videre Deum, cum opponatur peregrinationi à Domino, & ambulationi per fidem.

Atque ex his ad loca ex Iustino adducta in contrarium, facile est respondere; nam quæst. 60. vbi dicit, narrationem de Lazaro non esse historiam, quia nondum facta est retributio; loquitur de retributione perfecta, quando totus homo animo & corpore gaudebit, vel cruciabitur. Et quia in illa narratione fit mentio corporalis supplicij, cum dicitur: *Et refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma*: Ideo Iustinus dicit, illam narrationem non esse historiam, quia nondum habent damnati corporalia membra, &c. In quæst. 76. Gentiles quidem quærebant, si ante resurrectionē nulla sunt operum præmia, quorsum latro in paradysum introductus fuit? Sed Iustinus non admittit antecedens, immò ostendit magnam remunerationis partem esse, quod animus latronis sit in cœtu beatorum, & videat inferiora, & Angelos, ac Demones. non meminit autem Dei visionis, quia Græci non solent vocare visionem, nisi eius rei, quæ plenè comprehenditur, & idè passim negant, Deum posse videri à creatura: sed quod aliquo modo latro Deum videat, indicat Iustinus, cum dicit eum esse in cœtu beatorum.

QUARTVS, IRENAEVS lib. 1. cap. 2. *Iustis*, inquit, & *quis*, & *precepta eius servantibus*, & *in dilectione eius perseverantibus*, quibusdam quidem ab initio, quibusdam autem ex penitentia vitam donans, incorruptelam loco muneris confert, & claritatem æternam circumdat. Nota, quibusdam, id est, iis, qui mox à Baptismo moriuntur, vel qui pro Christo vitam ponunt, vel denique perfectis statim donari vitam, & claritatem æternam; aliis non, nisi post poenitentiam, id est, satisf-

satisfactionem in futuro seculo aetam. Est enim hæc sententia Irenæi simillima illi CYPRIANI lib. 4. epist. 2. ad Antonianum: *Aliud est, inquit, ad veniam stare, aliud ad gloriam peruenire; aliud missum in carcerem, non exire inde, donec soluat nonissimum quadrantem; aliud statim fidei & virtutis mercedem accipere; aliud pro peccatis longo dolore cruciatum emendari, & purgari diu igne; aliud peccata omnia passione purgasse.*

Quod ergo idem Irenæus lib. 5. extremo dicit, animas Sanctorum deduci in inuisibilem locum, & post resurrectionem cum corporibus ituras ad Dominum, non significat eas interim non esse in cælo, vel non videre Deum, sed solum significat eas non esse nunc in illa perfecta beatitudine, in qua est Christus, qui animo & corpore est beatus.

Et confirmatur hoc ex multis coniecturis. PRIMO, quia hoc ipso loco dicit, Christum descendisse ad inferorum loca, ut Sanctorum animas inde extraheret, & saluaret. Si eas ergo extraxit, non sunt amplius ibi: & si saluauit, certè vident Deum, nam hæc est salus animarum.

SECUNDO, cum dixisset, Christum descendisse ad inferos, antequam resurgeret; & subiungeret, debere discipulos imitari magistrum suum, non tamen ausus est dicere, discipulorum animas descendere ad inferos, sed ait, eas duci ad inuisibilem locum, ut ibi expectarent resurrectionem. per inuisibilem locum quid prohibet intelligere cælum, vbi est lux inaccessibilis?

TERTIO, quia Irenæus contendit, discipulos debere in morte, & requie, & resurrectione Christum imitari: At Christus statim à morte, non fuit quidem beatus corpore, sed quieuit triduo in sepulcro, interim tamen animo erat beatus, & in paradiso. ipse enim dixit: *Hodie mecum eris in paradiso;* ergo etiam Sancti, dum quiescunt in sepulcris, quantum ad corpora, animo sunt in paradiso beati.

QUINTVS, ORIGENES, qui in illis ipsis locis, qui contra nos afferuntur, pro nobis est; nam homil. 7. in Leviticum dicit, Sanctos habere nunc lætitiã, sed non perfectam, quia adhuc corpus eorum, id est, ciuitas illa beata non est plena, sed quando erimus nos etiam vbi ipsi sunt, tunc habebunt perfectam lætitiã. & addit, Christum etiam non habere perfectam

DDDDd

ctam

Etiam lætitiã, quia nondum habet omnia sua membra. Itaque apertè loquitur de lætitiã accidentali. Libro autem patriarchon, cap. vlt. dicit, plerosque Sanctõrum primùm duci ad locum aliquem terrestrem, vt ibi expoliantur, & doceantur multa, quæ nesciebant; deinde duci ad loca aërea, & ibi discere quædam sublimiora; tandè duci supra cœlos ad Christum, & ibi iam videre perfectè causas omnium rerũ ibidem asserit Paulum, & similes perfectos iam ibi esse, & videre in Deo omnia. Itaque errat quidem in eo, quod vult, Sanctus paulatim proficere in alia vita: sed apertè fatetur nunc multos eorum esse in cœlo, & videre Deum.

SEXTVS, ATHANASIVS in vita Antonij dicit, animam Ammonis Angelis stipatam visam ab Antonio deferri in cœlum.

SEPTIMVS, BASILIVS homilia in quadraginta Martyres: Vos, inquit, non terra occultuit, sed cœlum suscepit, aperta sunt vobis paradisi porta. Et oratione in Gordium Martyrem. Erit enim affectus, non vt qui in lictoris manus decursum esset, sed velut Angelorum manibus seipsum commissurum, qui statim ipsum recens mactatum, assumptum ad beatam vitam translaturi essent.

OCTAVVS, GREGORIUS Nazianzenus oratione in Basilium: Tu, inquit, obiter è cœlo nos respice, & datam mihi venum debilitatem, & articulorum dolorem, vel iube discedere, vel adiuua, & hortare, ita me a quo animo ferre, & hinc deum discederem me in aeterna tabernacula recipias, & beatam Trinitatem eo, quo est modo, tecum pariter contemplantur valeam. Et oratione in Gorgoniam, dicit eam frui cum Angelis purissima illustratione Trinitatis, quæ toti menti totam se contemplantam, præbeat.

NONVS, Gregorius NYSSENSIS oratione in S. Ephrem. In cœlestibus tabernaculis, inquit, animus illius confedit, & ibi sunt ordines Angelorum, & ibi Patriarcharum populi, & ibi chorii Prophetarum, & ibi sedes Apostolorum, & ibi gaudium Martyrũ, & ibi piorum lætitiã, & ibi Doctorum splendor, & ibi celebres primogenitorum cœtus, & ibi pura letantium voces. Et infra: Tu vero diuino assistens altari, vitæq; principi, & sacrosancta vna cum

eum Angelis sacrificans Trinitati, omnium nostrum recordare, nobisq; peccatorum veniam impetra.

DECIMVS, IOANNES CHRYSOSTOMVS homil. 10. in posteriorem epistolam ad Corinthios, loquens de beatitudine: *Si cogitatio, inquit, illorum, quamvis obscura sit, tantam suppeditat voluptatem, cogita quantam latitiam nobis allatura sit manifesta ipsa comprehensio, beati & rer beati, qui illis bonis fruuntur sicut & miserabiles, & miserrimi, qui hisce contraria sustinet.* Homil. 3. in epistolam ad Philippenses: *Peccatores, inquit, ubiubi fuerint, procul à Rege sunt, atque ideo digni qui steantur: Iusti vero, siue hic, siue in futuro seculo fuerint, cum Rege sunt, illic tamen magis, & propius non per ingressum ac fidem, sed facie ad faciem, &c.* Nec in textu Græco hic insignis locus aliter se habet: *οἱ δὲ δίκαιοι ἀντὶ ἐπιπύδα, ἀντὶ ἐκεῖ, μετὰ τῆ βασιλείας εἰσὶ, καὶ κεί μάλλον, καὶ ἐγγύτερον, ἢ διὰ εἰσόδου, ἢ διὰ πίστεως, ἀλλὰ προσώπων, πρὸς προσώπων.* Eadem verba repetit homil. 69. ad pop. & homil. in illud Sap. 5. *Iustorum anima in manu Dei sunt.*

Rursum idem Chrysostomus homil. 4. in epistolam ad Philippenses, exponens illud, *Vtrum eligam ignoro, &c.* *Quid, inquit, dices Paule, cum hinc abiens in ipsum cælum migraturus sis, atque cum Christo futurus, ignoras quid eligere debeas?* Et infra: *Quis athleta cupiet amplius certare, cum iam liceat coronari?* &c. Idem homil. 32. in epistol. ad Romanos dicit, nunc Pauli animum versari in summo cælo prope ipsum Regis solium, ubi Cherubin & Seraphin volitant. Lib. 6. de sacerdotio, dicit eos, qui pure communicant corpori Domini, in extrema hora ab Angelis stipatos recta in cælum abduci. Ex his patet Chrysostomi sententia.

Quare ad id, quod obiiciebatur ex hom. 39. in priorem ad Corinthios, dico, Chrysostomum non velle dicere, animam non frui bonis æternis ante resurrectionem, sed simpliciter non fruituram ullis bonis cælestibus, si caro non resurgat, quia nimirum, cum tam animus, quam caro laborauerint, par est, ut utraque pars suam mercedem habeat. Quod si vna non habebit, inde colligitur, nec alteram habituram. Et è

DDD d d d 2

con-

contrario, si caro suo tempore resurget, & coronabitur, colligitur nunc animā coram Deo viuere & coronari. Vide Theophylactum, qui in eundem locum Pauli scribens, Chrysoſtomi ſenſum clariūſ proponit.

Ad alterum Chryſoſtomi locum dico, eum loqui de corona, ſeu gloria corporis, de qua etiam Paulus loquitur. Et idē respondemus ad loca obiecta in contrarium Theodoretī, Theophylactī, OEcumenij in hunc locum; nam illi, vt Chryſoſtomi diſcipuli, ipſius commentarium imitati ſunt.

VNDECIMVS, CYRILLVS Hieroſolymæ Epicoſopus, catech. 13. de latrone loquens: *Tu, inquit, de ligno introduceris in paradifum.* Et ne putemus eum loqui de loco refrigerij in ſinu Abrahæ: *Nondum, inquit, Abraham fidelis ingreſſus eſt, & latro ingreditur, &c.* Et ne putemus eum loqui de paradifo terreſtri: *Ne timeas, inquit, ſerpentem, cecidit enim de cælo, non te eiiciet.* Itaque clariffimè Cyrillus aſſeruit, latronem primum omnium in paradifum ingreſſum.

DVODECIMVS, Cyrillus ALEXANDRINVS lib. 11. in Ioannem, cap. 36. dicit, animas Sanctorum non verſari interris poſt mortem corporis, ne deduci ad pœnas Gehennæ, ſed euolare in manus Dei Patris; & ne putemus hoc intelligi de ſinu Abrahæ, vel loco aliquo extra cœlum, dicit, hoc iter à Chriſto primum apertum, & paratum: non ergo descendunt animæ Sanctorum ad locum, quò ibant ante Chriſti mortem: & addit, animas Sanctorū vitam perpetuam cum Chriſto habere.

DECIMVS TERTIVS, EPIPHANIVS hæreſi 78. in fine: *Sancti, inquit, ſunt in honore, quies ipſorum in gloria, profectio hinc in perfectione, ſors ipſorum in beatitudine, in manſionibus ſanctis, tripudium cum Angelis, diata in cælo, gloria in honore incomparabili, & perpetuo, brauia in Chriſto Ieſu Domino noſtro.*

DECIMVS QVARTVS, THEODORETVS lib. 8. ad Græcos, qui eſt de Martyribus: *Si cœlum, inquit, ſedes illorum eſt, qui p̄ vixerunt: hunc profectò ſinem ſui curſus & Martyres iam conſequuti ſunt, his enim magis p̄ium eſſe nihil poteſt.* Et infra: *Ideoq̄, inquit, maiori ſorte merito perfruuntur Martyres, qui nūc & à cunctis latè mortalibus honores ampliſimos ferunt, & aternis ſunt inſigniti coronis.* Si ergo iam ſunt in cælo,

cælo, & æternis coronis insigniti sunt, quomodo non sunt assequuti repromissionem (vt idem Theodoretus, nobis obiectus ab aduersariis, dicit) nisi de repromissione resurrectionis, & gloriæ corporalis sermo sit?

DECIMVS QVINTVS, EVSEBIVS lib. 4. hist. cap. 15. Polycarpum dicit, per mortem immortalitatis præmia iam adeptum. at quæ est ista immortalitas, quæ præmij loco datur animæ natura sua immortalis, nisi beatitudo? Item lib. 6. cap. 5. de Potamiena: *Hoc modo*, inquit, *beata Virgo emigravit è terris ad cælum*. Similia passim leges.

DECIMVS SEXTVS, DAMASCENVS in historia de Barlaam & Iosaphat in fine: *Vultui Domini*, inquit, *nitidè & nudè presentatur, illiusq; gloriæ iam ante promissa sibi corona exornatur*.

DECIMVS SEPTIMVS, THEOPHILACTVS in cap. 23. Lucæ: *Dicendum est*, inquit, *idem esse paradysum, & regnum cælorum; nam latro est in paradiso ac regno, alioqui non frueretur perfecta bonorum participatione, &c.* vbi prolixè confutat eorum sententiam, qui volunt latronem fuisse ductum ad paradysum, non autem ad regnum cælorum. Quando ergo Theophylactus dicit in cap. 16. Lucæ, narrationem de diuite & Lazaro esse parabolam, quia nondum facta est diuisio præmiorum, & pœnarum; loquitur de præmiis & pœnis quæ ad corpus pertinent; & idè rectè vocat parabolicum sermonem de oculis, & lingua diuitis in inferno. Quando etiam dicit in cap. 11. ad Hebræos, Sanctos nihil cœlestium promissionum accepisse, vult dicere, nihil illius gloriæ, & earū dotium, quæ corpori affert resurrectio.

DECIMVS OCTAVVS, OECUMENIVS, in cap. 9. ad Hebræos dicit, Christum non solùm in cælum ingressum esse, sed etiam secum duxisse genus humanum, id est, multos sanctos Patres, qui sine dubio si in cælo cum Christo sunt, ibi quoque cum ipso beati sunt, alioqui (vt suprâ diximus) parum prodesset spiritibus cælorum corporalium habitatio.

Habemus ergo, omnes Doctores Græcos pro nobis esse; soli enim remanent Arethas, & Euthymius ex iis, qui nobis obiecti sunt. ex quibus Arethas, cùm dicit Sanctos sperare futuram gloriam, potest commodè intelligi de gloria corporis. Euthymius autem non potest exponi, sed non est hac in re vs-

DDD d d d ;

que

que adeò magnificandus ; nam est omnium recentissimus. Scripsit enim circa annum M. C. LXXX. quo tempore Graeci Schismatici, & hæretici manifestè esse cœperant.

Ad illam confirmationem, quam afferebamus ex Græcis, qui Deum videri posse negant à creatura, B. Augustinus respondet, auctores illos, cum dicunt, Deum non posse videri, loqui de visione corporali. Sic enim ipse exponit verba beati Hieronymi in epist. iiii. dicit enim, Hieronymum voluisse dicere, Angelos non videre Deum oculis corporeis, sed tamen mente videre.

At hæc solutio nõ satisfacit propter tres causas. PRIMÒ, quia Hieronymus, & cum eo Chrysostomus, Theodoretus & alij citati disertè asserunt Angelos esse spiritus, & non habere corpora aërea, vel ignea naturaliter vnita, vt beatus Augustinus opinatus est, & tamen negant ab Angelis Deum videri.

SECUNDO, quia Hieronymus reddens causam, cur Angeli non possint videre Deum, ait, non enim potest creatura aspicere creatorem suum, & eandem causam reddere solet Chrysostomus. At hæc ratio tam valet in oculis corporis, quàm in oculis mentis, vtrique enim sunt oculi creati.

TERTIO, quia isti Patres dicunt, nec Angelis, nec hominibus Deum esse visibilem, sed soli ipsi Deo. At Deus non videt se corporeis oculis, sed mente. De mente igitur, non de corporeis oculis Patres loquuntur.

Vera ergo solutio est beati Thomæ, 1. p. quæst. 12. art. 1. hos Patres nomine visionis intelligere comprehensionem perfectam, quia enim quod oculis corporis videmus, perfectissimè comprehendimus, quod autem in hoc mundo intelligimus, non ita perfectè intelligimus, non enim habemus species proprias substantiarum, & maximè separatarum ; Ideò vocabulum videndi non solent vsurpare pro qualibet cognitione, sed solùm pro perfectissima illa, qua res comprehenditur, quo genere visionis non potest Deum videre, nisi Deus. Præterea etiam error Anomeorum dicentium, Deum posse comprehendi à creatura, illo tempore vigeat, & ideò Patres abhorrebant à vocabulo videndi, cum de Dei contemplatione loquebantur, ne viderentur admittere comprehensionem.

DICES,

DICES, at Chrysoſtomus ait, Angelis Deum fuiſſe inuiſibilem uſque ad incarnationem Chriſti tantum, non igitur loquitur de comprehenſione, alioqui ſequeretur poſt incarnationem Deum poſſe comprehendi.

RESPONDEO, Deum ante incarnationem nihil fuiſſe, niſi Deum, & idèd ſimpliciter incomprehenſibilem: at poſt incarnationem factus eſt homo, & in quantum homo comprehenſibilis eſt, & hoc vult Chryſoſtomus.

DICES SECUNDO, Theodoretus loco citato ait, Angelos non aliter videre Deum, quàm viderint olim Abraham, Moyſes, & Iſaias, & ceteri: at iſti non ſolum non comprehenderunt, ſed nec verè viderunt Deum in ſe, ſed ſolum in corpore aſſumpto ab Angelis, qui Deum referebant, vel in imaginaria reuelatione.

RESPONDEO, Theodoretum non dicere, non aliter, ſed tantum ſtatuerè ſimilitudinem inter viſionem Angelorum, & Patriarcharum; quæ in hoc conſiſtit, quòd ſicut vna eſt imperfecta, & non comprehenſiva, ita & altera, quamuis cum magno discrimine.

CAPVT V.

Idem probatur teſtimoniis Latinorum.

ADIUNGAMVS nunc Latinorum Patrum conſenſum, vt hæc fides, totius Eccleſiæ fides fuiſſe intelligatur. PRIMVS, CYPRIANVS libro de exhortatione martyrij capite vltimo: *Quis, inquit, non omnibus viribus elaboret, vt cum Chriſto ſtatim gaudeat? Et poſt tormenta & ſupplicia terrena ad præmia diuina perueniat?* Et infra: *Clauduntur oculi in perſequentionibus terra, ſed patet cælum; minatur Antichriſtus, ſed Dominus Chriſtus tuetur; mors inferitur, ſed immortalitas ſequitur; occiſo mundus eripitur, ſed reſtituto paradifus exhibetur; vitæ temporalis extinguitur, ſed æterna reparatur. Quanta eſt dignitas, & quanta ſecuritas, exire hinc letum, exire inter preſſuras & anguſtias glorioſum, claudere in momento oculos, quibus homines videbantur, & mundus: & aperire eoſdem ſtatim, vt Deus videatur, & Chriſtus; tam velociter migrandi quanta felicitas, vt terris repente ſubtraharis, vt in regnis cœleſtibus*

DDDD 4

repona-